

15 Ιουνίου 2019

Νέα συγκλονιστικά στοιχεία για την Γενοκτονία των Ποντίων: Πλιάστικο, βιασμοί και σφαγές

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

«Συνολικά, μεταξύ του 1919 και του 1923, σχεδόν ενάμισι εκατομμύριο Έλληνες εκδιώχθηκαν από τη Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη. Σχεδόν όλοι εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα. Ωστόσο, αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες Οθωμανοί Έλληνες πέθαναν. Είτε διότι δολοφονήθηκαν κατευθείαν ή ήταν σκοπίμως θύματα πείνας, ασθενειών και έκθεσης (σε κακουχίες)», γράφουν οι Ισραηλινοί καθηγητές Μπένι Μόρις και Ντρορ Ζεέβι στην ογκώδη μελέτη τους που κυκλοφόρησε πρόσφατα στα αγγλικά και υποστηρίζουν ότι οι οθωμανικές κυβερνήσεις από το 1894 έως το 1924 αποδύθηκαν σε μια κλιμακωτή εξάλειψη των χριστιανικών μειονοτήτων που ζούσαν στην επικράτειά τους.

Το βιβλίο που συνυπογράφουν, «The thirty year genocide - Turkey's destruction of its christian minorities 1894-1924» («Τριάντα χρόνια γενοκτονία - Η τουρκική καταστροφή των χριστιανικών μειονοτήτων 1894-1924»), κυκλοφόρησε πριν από μερικές εβδομάδες από τις εκδόσεις του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ και παρουσιάζει την πολύχρονη έρευνά τους για τα αίτια και τη διαδικασία εξόντωσης των Ασύριων, των Αρμενίων και των Ελλήνων Οθωμανών, που βασίζεται σε αρχεία του τουρκικού κράτους, αλλά κυρίως ξένων προξενικών αρχών που βρέθηκαν στην τουρκική επικράτεια εκείνη την εποχή.

Αφορμή για την έρευνα ήταν η Γενοκτονία των Αρμενίων. «Ήθελα να μάθω τι πραγματικά συνέβη με τους Αρμένιους, αν και οι περισσότεροι δυτικοί ιστορικοί συμφωνούν ότι οι Οθωμανοί διέπραξαν γενοκτονία. Αλλά οι Τούρκοι έχουν το δικό

τους αφήγημα. Έτσι ήθελα να ερευνήσω όλο το υλικό και να μάθω την αλήθεια», λέει στην «Κ» ο ομότιμος καθηγητής Σπουδών Μέσης Ανατολής στο Πανεπιστήμιο Μπεν Γκουριόν, Μπένι Μόρις.

Πολυγραφότατος, εκπρόσωπος των «Νέων Ιστορικών» του Ισραήλ, με βιβλία και άρθρα στον διεθνή Τύπο για την πολύχρονη διένεξη μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης, ο 70χρονος σήμερα Μπένι Μόρις άρχισε την αναζήτηση σε μια θάλασσα αρχείων πριν από 10 χρόνια, με τη βοήθεια του συναδέλφου του Ντρορ Ζεέβι, ο οποίος ειδικεύεται στην οθωμανική ιστορία.

Η ιστορία, όπως αναφέρουν στην εισαγωγή του πολυσέλιδου τόμου, «είναι πιο βαθιά και πιο πλατιά από την αρμενική γενοκτονία». Όπως γράφουν, στο τέλος του 19ου αιώνα οι χριστιανοί αποτελούσαν το 20% του πληθυσμού της Μικράς Ασίας, αλλά «μέχρι το 1924 αυτό το ποσοστό έπεσε στο 2%».

Το βιβλίο «Τριάντα χρόνια γενοκτονία – Η τουρκική καταστροφή των χριστιανικών μειονοτήτων 1894-1924» κυκλοφόρησε πριν από μερικές εβδομάδες από τις εκδόσεις του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ.

Η πιο «φονική» περίοδος των τριάντα χρόνων υπήρξε η διετία 1915-1916, σύμφωνα με τον καθηγητή Μόρις. «Στην αρχή απέλασαν τους περισσότερους Αρμενίους που ζούσαν στην ανατολική και κεντρική Τουρκία και τους σκότωσαν είτε έξω από τις πόλεις ή κατά τη διάρκεια της διαδρομής. Το 1916 ολοκλήρωσαν τη σφαγή, σκοτώνοντας όσους κατάφεραν να φτάσουν στην έρημο της Συρίας. Μέσα σε μόλις δύο χρόνια θανατώθηκαν από 600.000 έως 800.000 Αρμένιοι», μας λέει, ενώ το σύνολο των θυμάτων μέσα στις τρεις δεκαετίες ίσως υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο.

Στο βιβλίο, οι συγγραφείς σημειώνουν ότι δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να προσδιοριστεί ο αριθμός των Ελλήνων που υπήρξαν θύματα των Οθωμανών την επίμαχη περίοδο. Τονίζουν όμως ότι την περίοδο 1919-1924 υπήρξαν εκατοντάδες χιλιάδες δολοφονίες Ελλήνων Οθωμανών πολιτών «όταν οι Τούρκοι έσφαζαν συστηματικά άνδρες σε ηλικία στρατού και απέλαυαν εκατοντάδες χιλιάδες άνδρες και γυναίκες στο εσωτερικό και σε δεύτερη φάση στα παράλια, απ' όπου οι επιζώντες εστάλησαν στην Ελλάδα».

Επισημαίνουμε στον καθηγητή Μόρις το ζήτημα της ποντιακής γενοκτονίας και τις συζητήσεις μεταξύ των Ελλήνων ιστορικών με αφορμή τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από τις τουρκικές θηριωδίες, και τον ρωτάμε εάν από την έρευνά του προκύπτει γενοκτονία και στην περίπτωση των Ελλήνων. «Ξέρω ότι Ελληνες ιστορικοί μιλούν για περίπου ένα εκατομμύριο θύματα, όμως δεν μπορέσαμε να καταλήξουμε σε έναν τελικό αριθμό. Σίγουρα τα θύματα έφτασαν τις εκατοντάδες

χιλιάδες Ελλήνων, οπότε μπορούμε να πούμε ότι αυτό είναι γενοκτονία. Αν δείτε την ερμηνεία της γενοκτονίας από τα Ηνωμένα Έθνη δεν αφορά μόνο την εκτέλεση ανθρώπων, αλλά και την καταστροφή μιας κουλτούρας, των υποδομών ενός λαού, και πιστεύω ότι αυτό έγινε στην περίπτωση των Ελλήνων και των Αρμενίων. Νομίζω πως η πιο σωστή έκφραση είναι εθνοκάθαρση με χαρακτηριστικά γενοκτονίας σε θρησκευτικές μειονότητες», μας λέει.

Οι διώξεις

Ο ίδιος αναγνωρίζει ότι τα περισσότερα θύματα ήταν Έλληνες που ζούσαν στην περιοχή του Πόντου, αλλά εκτιμά πως οι διώξεις και οι σκοτωμοί αφορούν και τους ελληνικούς πληθυσμούς της ευρύτερης περιοχής. «Το 1923, οι Τούρκοι εκδίωξαν και σκότωσαν Έλληνες που ζούσαν στον Πόντο αλλά και Έλληνες που ζούσαν στο κέντρο της χώρας και στα νότια παράλια. Οπότε δεν αφορά μόνο τον Πόντο. Είναι πιθανό ότι οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις του ελληνικού πληθυσμού ήταν στον Πόντο, αυτό είναι αλήθεια».

Οι συγγραφείς επισημαίνουν στο βιβλίο σε αρκετά σημεία τις θηριωδίες και τις εγκλήματα που σημειώθηκαν από την ελληνική πλευρά κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία και την αποχώρηση των στρατιωτικών δυνάμεων το 1922, αλλά τονίζουν ότι το μέγεθός τους δεν δικαιολογούσε την τουρκική συμπεριφορά στη Σμύρνη. Σε αντίθεση, πάντως, με τους Αρμένιους, οι περισσότεροι Έλληνες, τονίζουν οι συγγραφείς, απελάθηκαν στην Ελλάδα και γλίτωσαν τον θάνατο.

Τι είναι αυτό, όμως, που οδήγησε τις οθωμανικές κυβερνήσεις, από τον Αμπντούλ Χαμίτ Β΄ μέχρι τους Νεότουρκους και τον Κεμάλ Ατατούρκ, να εφαρμόσουν μια πολιτική μαζικών διωγμών και μάλιστα με τη συμμετοχή απλών πολιτών; Η απάντηση είναι σύνθετη, μας λέει ο καθηγητής Μόρις, ο οποίος εκτιμά ότι δεν υπήρχε οργανωμένο σχέδιο εξαρχής, αλλά μια «πρόθεση» και «επιθυμία» των Αρχών που σε συγκεκριμένες περιόδους μετατράπηκε σε πολιτική. «Οι χριστιανικοί πληθυσμοί θεωρήθηκε γενικά ότι ήταν απειλή για το Ισλάμ και την ακεραιότητα του κράτους, αλλά δεν είναι μόνον αυτό». Ο Αμπντούλ Χαμίτ, προσθέτει, «διατάζει δολοφονίες και διωγμούς Αρμενίων με βάση τα θρησκευτικά πιστεύω του», ενώ αργότερα στην εποχή των Νεότουρκων «κυριαρχεί το στοιχείο του εθνικισμού» και ο φόβος πως οι χριστιανοί θα αποσταθεροποιήσουν το τουρκικό κράτος.

Ο εθνικισμός, εκτιμά, οδηγεί τις πράξεις του Κεμάλ Ατατούρκ, ενώ υπάρχει, τονίζει, και ένα οικονομικό σκέλος στην όλη υπόθεση. «Στους μαζικούς διωγμούς και σφαγές, όπου συμμετέχουν και πολίτες, έχουμε πλιάτσικο και προσπάθεια να πάρουν την περιουσία, τα σπίτια, τη γη τους, ακόμα και τις γυναίκες των χριστιανών. Το κράτος θέλει επίσης να πάρει τις επιχειρήσεις των χριστιανών, τις

τράπεζες, τα εργοστάσια. Οπότε υπήρχε ένα οικονομικό ενδιαφέρον από τα πάνω, αλλά και από κάθε μεμονωμένο άτομο που συμμετείχε στην καταστροφή. Κάθε σφαγή συνοδεύεται από πλιάτσικο και βιασμούς», λέει ο Μπένι Μόρις.

Ο ομότιμος καθηγητής Σπουδών Μέσης Ανατολής Μπένι Μόρις.

Στα συμπεράσματα του βιβλίου υπάρχει μια μικρή αναφορά των συγγραφέων σε σχέση με τις υπερβολικές, «ακόμη και παρανοϊκές», όπως τις χαρακτηρίζουν, ανησυχίες των Οθωμανών για την απειλή των χριστιανικών πληθυσμών απέναντι στο τουρκικό κράτος. Όπως γράφουν, «αρκετοί τις πίστεψαν, όπως αργότερα αρκετοί ναζί πήραν στα σοβαρά την παράλογη ιδέα της εβραϊκής “απειλής” στη Γερμανία».

Οι ναζί

Υπάρχουν κοινά σημεία μεταξύ των τουρκικών διωγμών και του Ολοκαυτώματος; «Δεν έχουμε γραπτά στοιχεία ότι, π.χ., ο Χίτλερ ακολούθησε τους Τούρκους σε ό,τι έκανε, αλλά γνωρίζουμε ότι υπήρχε ένας μεγάλος θαυμασμός από τη Γερμανία του '20 και του '30 στον Ατατούρκ, διότι ήταν ένας δικτάτορας που κατάφερε να ξεφορτωθεί τις μειονότητες, όπως ήθελαν να κάνουν οι ναζί με τους Εβραίους. Ξέρουμε επίσης ότι κάποιες πρακτικές ήταν παρόμοιες, όπως η εξαπάτηση των θυμάτων πριν από τον θάνατό τους, η εκμετάλλευση άλλων λαών για να εκτελέσουν τις δολοφονίες και άλλα παρόμοια. Δεν ξέρουμε τι ισχύει, όμως αξίζει να θυμίσουμε ότι υπήρχαν πολλοί Γερμανοί αξιωματικοί στην Τουρκία την εποχή των διωγμών των Αρμενίων στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι οποίοι μετά γύρισαν στη Γερμανία και έγιναν μέλη του ναζιστικού κόμματος».

Πηγή: Καθημερινή